

ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN DIVERSE DECRETEN WAT BETREFT DE REGIOVORMING

Dit ontwerp van decreet bundelt enkele decreetwijzigingen over regiovorming. Het maakt de principes van regioconform samenwerken van toepassing op de intergemeentelijke samenwerkingsvormen bij de lokale regierol op het vlak van sociale economie en werk, het wijk-werken, de cultureelerfgoedconvenants en de bovenlokale cultuurwerking. Het bepaalt ook de territoriale afbakeningen van de organisaties sociaal-cultureel volwassenenwerk met een regionale werking.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. De Vlaamse Regering wil inzetten op regiovorming. Dit blijkt uit de volgende passage uit het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024: *"We zetten in op regiovorming. Deze regiovorming moet van onderuit worden opgebouwd en gedragen door de lokale besturen. De burgemeesters van de betrokken lokale besturen vormen de spil van deze regiovorming. Om tot een grotere coherentie te komen en deze regiovorming te stimuleren, zal de Vlaamse regering verder bouwend op de reeds uitgevoerde regioscreening, vaste regio's afbakenen waarbinnen alle vormen van intergemeentelijke samenwerking, zowel de bestaande als nieuwe, moeten plaatsvinden (behoudens zij die op een hogere schaal georganiseerd zijn). Dit moet de huidige verrommeling tegengaan en leiden tot minder mandaten. We werken bestaande drempels weg die verhinderen dat samenwerkingsverbanden fuseren. De Vlaamse overheid zal de eigen regionale afbakeningen afstemmen op deze regio's. Er wordt een kader uitgewerkt dat bijkomende instrumenten bevat om de regiovorming te ondersteunen (bv. rond herverdelingsproblematieken tussen de betrokken lokale besturen)."* De beleidsnota Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid 2019-2024 herneemt de passage over regiovorming uit het Vlaams Regeerakkoord (p. 10).

2. Het Regiodecreet van 3 februari 2023 heeft de referentieregio's decretaal verankerd en het concept, het toepassingsgebied, de principes en de gevolgen van regiovorming gedefinieerd. Het toepassingsgebied beperkt zich tot de samenwerkingsverbanden die door de gemeenten van onderuit opgericht worden om doelstellingen van gemeentelijk belang samen te realiseren.

3. De samenwerkingsvormen die vanuit Vlaanderen opgelegd of gestimuleerd worden, moeten zich ook organiseren volgens de referentieregio's. De rechtsgrond hiervoor wordt geschreven in de regelgeving van de betrokken Vlaamse beleidsdomeinen. Dit ontwerp van decreet bundelt enkele nodige wijzigingen.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

4. Een efficiënte, slagkrachtige, transparante, burgergerichte en toegankelijke overheid is de basis voor het creëren van welvaart, welzijn en vertrouwen bij de Vlaamse burger. We zetten meer dan ooit in op een bestuursmodel dat uitgaat van twee sterke polen: sterke lokale besturen enerzijds en een kaderstellende Vlaamse overheid anderzijds.

5. De maatschappelijke uitdagingen en taken voor de steden en gemeenten worden steeds groter en complexer. Meer en meer zien steden en gemeenten opportuniteiten om samen die uitdagingen aan te gaan en noden te ledigen, ofwel via een samenwerking ofwel via een fusie.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

6. De Vlaamse Regering wil het lokale bestuursniveau verder versterken. Dit gebeurt (onder andere) door de regiovorming.

7. De Vlaamse Regering wil met regiovorming inzetten op een proces waarbij er meer coherentie wordt gebracht in alle intermediaire structuren waarin gemeenten samenwerken. Eén van de doelstellingen van regiovorming is het afstemmen van samenwerkingsvormen qua werkingsgebied op de referentieregio's (vaste regio's). Daarnaast blijft het een doelstelling om binnen de referentieregio's de huidige verrommeling te saneren en te eindigen met minder tussenstructuren, minder mandaten, meer transparantie en meer daadkracht. Tot slot is het de bedoeling om samenwerking met strategisch karakter binnen eenzelfde referentieregio te stimuleren.

8. Dit decreet creëert voor verschillende sectorale samenwerkingsvormen de rechtsgrond tot afstemming op de principes van regioconform samenwerken.

Impactanalyse

9. Dit decreet heeft impact op de lokale besturen, in die zin dat de betrokken samenwerkingsvormen de principes van regioconform samenwerken moeten volgen. Concreet betekent dit dat zij moeten samenvallen met of vallen binnen de referentieregio's zoals vermeld in het Regiodecreet van 3 februari 2023, of supra-regionaal moeten samenwerken. Als uitzondering hierop kan de Vlaamse Regering de individuele samenwerkingsvorm na een gemotiveerde aanvraag een afwijking toestaan.

10. Dit decreet heeft daarnaast impact op de Vlaamse beleidsdomeinen werk en sociale economie en cultuur, jeugd, media en sport. Samenwerkingsvormen gestimuleerd of opgelegd door Vlaanderen moeten zich ook conformeren aan de principes van regioconform samenwerken. Nodige wijzigingen aan regelgeving (aan bijvoorbeeld subsidie- of erkenningsvoorwaarden) gebeuren voor de genoemde beleidsdomeinen door dit wijzigingsdecreet.

11. Dit decreet heeft geen budgettaire impact.

Implementatie

12. Het decreet treedt in werking op de tiende dag vanaf de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad. Eén uitzondering: artikelen 7 en 8 treden in werking op 1 april 2024, de datum waarop het decreet van 10 maart 2023 over de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenwerk, dat wordt gewijzigd, van kracht wordt.

13. Elke Vlaamse minister staat in voor de uitvoering van het decreet, voor wat zijn/haar bevoegdheidsdomeinen betreft.

C. Totstandkomingsprocedure

14. Het ontwerpdecreet werd aangepast aan het taal- en wetgevingsadvies nr. 2023/128 van 7 april 2023.

15. Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 11 april 2023 en is gunstig. Met toepassing van artikel 31, §2, 2°, van het BVR VCO is voor dit dossier het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, niet vereist.

16. Adviezen strategische adviesraden en VVSG: xxx.

17. Advies Raad van State: xxx.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

18. Dit decreet bevat zowel gewest- als gemeenschapsaangelegenheden.

Artikel	Bevoegdheid
1	/
2	Gewestbevoegdheid, overeenkomstig artikel 6, §1, IX, 1, 2°, 2/1, 11° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI) (arbeidsbemiddeling, wedertewerkstelling werkzoekenden, met inbegrip van de sociale economie, tewerkstelling in het kader van maatschappelijke integratie, plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen)
3	Gewestbevoegdheid, overeenkomstig artikel 6, §1, IX, 11° BWHI (plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen)
4	Gewestbevoegdheid, overeenkomstig artikel 6, §1, IX, 11° BWHI (plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen)
5	Gewestbevoegdheid, overeenkomstig artikel 6, §1, IX, 11° BWHI (plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen)
6	Gemeenschapsbevoegdheid, overeenkomstig artikel 4, 4° BWHI <i>juncto</i> artikel 127, § 1, 1° Grondwet (het cultureel patrimonium, de musea en de andere wetenschappelijk-culturele instellingen met uitzondering van de monumenten en landschappen)
7	Gemeenschapsbevoegdheid, overeenkomstig artikel 4, 8°, 10°, 13° en 14° BWHI <i>juncto</i> artikel 127, § 1, 1°, Grondwet (de permanente opvoeding en de culturele animatie; de vrijetijdsbesteding; de artistieke vorming en de intellectuele, morele en sociale vorming)

8	Gemeenschapsbevoegdheid, overeenkomstig artikel 4, 8°, 10°, 13° en 14° BWHI <i>juncto</i> artikel 127, § 1, 1°, Grondwet (de permanente opvoeding en de culturele animatie; de vrijetijdsbesteding; de artistieke vorming en de intellectuele, morele en sociale vorming)
9	Gemeenschapsbevoegdheid, overeenkomstig artikel 4, 8°, 10°, 13° en 14° BWHI <i>juncto</i> artikel 127, § 1, 1°, Grondwet (de permanente opvoeding en de culturele animatie; de vrijetijdsbesteding; de artistieke vorming en de intellectuele, morele en sociale vorming)

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Hoofdstuk 2. Wijziging van het decreet van 17 februari 2012 betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen

Artikel 2

Artikel 2 bepaalt dat lokale besturen die een lokale regierol op het vlak van werk en sociale economie opnemen, overeenkomstig het artikel 15 van het decreet van 17 februari 2012 betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen, zich moeten conformeren aan de principes van regioconform samenwerken in de zin van artikel 6 en 7 van het Regiodecreet van 3 februari 2023. Dat betekent dat hun werkingsgebied uiterlijk vanaf 1 januari 2026 moet passen binnen de grenzen van een referentieregio, ermee moet samenvallen of een supraregionaal samenwerkingsverband moet vormen. De Vlaamse Regering kan na een gemotiveerde aanvraag van een lokale regisseur op vlak van werk en sociale economie een tijdelijke of definitieve afwijking van die principes toestaan. Het orgaan dat bevoegd is om deze aanvraag in te dienen is afhankelijk van de rechtsvorm van de lokale regisseur.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het Wijk-werkendecreet van 7 juli 2017

Artikel 3

Artikel 3 vervangt in het Wijk-werkendecreet van 7 juli 2017 de verouderde verwijzingen naar het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, door verwijzingen naar de geldende bepalingen in het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur. Dit gebeurt door een verwijzing naar de samenwerkingsvormen die de gemeenten kunnen sluiten, bepaald in artikel 14, §1, eerste lid, punt 2° van het Wijk-werkendecreet.

Artikel 4

Artikel 4 vervangt in het Wijk-werkendecreet van 7 juli 2017 opnieuw de verouderde verwijzingen naar het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, door verwijzingen naar de geldende bepalingen in het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur.

Daarnaast bevat dit artikel een wijziging van het Wijk-werkendecreet naar aanleiding van de regiovorming. Voor de organisatie van het wijk-werken legt het Wijk-werkendecreet aan gemeenten op om ofwel een organisator (een rechtspersoon die de organisatie van het wijk-werken uitvoert) op te richten (indien de gemeente minstens zestigduizend inwoners heeft), ofwel de organisatie van wijk-werken aan VDAB over te laten, ofwel een intergemeentelijk samenwerkingsverband met rechtspersoonlijkheid of een interlokale vereniging (op voorwaarde dat een van de deelnemende gemeenten aangesteld wordt als beherende gemeente die de vereniging vertegenwoordigt) of een vereniging of vennootschap voor maatschappelijk welzijn te vormen, dat/die als organisator zal optreden of een organisator zal oprichten.

Indien gemeenten kiezen voor de laatste hypothese, zal hun werkingsgebied uiterlijk vanaf 1 januari 2026 moeten passen binnen de grenzen van een referentieregio, ermee moeten samenvallen of een supraregionaal samenwerkingsverband moeten vormen. De Vlaamse Regering kan na een gemotiveerde aanvraag door het bevoegde orgaan van het samenwerkingsverband, de vereniging of de vennootschap een tijdelijke of definitieve afwijking van die principes toestaan.

Artikel 5

Artikel 5 vervangt in het Wijk-werkendecreet van 7 juli 2017 opnieuw de verouderde verwijzingen naar het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, door verwijzingen naar de geldende bepalingen in het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur. Dit gebeurt door een verwijzing naar de samenwerkingsvormen die de gemeenten kunnen sluiten, bepaald in artikel 14, §1, eerste lid, punt 2° van het Wijk-werkendecreet.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het Cultureelerfgoeddecreet van 23 december 2021

Artikel 6

Het Cultureelerfgoeddecreet van 23 december 2021 dateert van voor de goedkeuring van het Regiodecreet en verwijst, bij de ontvankelijkheidsvoorwaarden voor bovenlokale dienstverlenende rollen (cultureelerfgoedconvenants), naar de referentieregio's die via een kadernota op 12 maart 2021 zijn goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De wijziging aan artikel 59 vervangt dit door een verwijzing naar het Regiodecreet. Concreet houdt dat in dat de betrokken intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zich enten op de referentieregio's van het Regiodecreet, met inbegrip van de mogelijkheid tot supraregionaal samenwerken (artikel 6 van

het Regiodecreet) en de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om een afwijking toe te staan op de referentieregio's (artikel 7 van het Regiodecreet).

In geval er een afwijking wordt gevraagd op de referentieregio's, is het voor de toepassing van dit artikel van belang dat de afwijking ook effectief is toegekend op het moment dat deze voorwaarde wordt getoetst. Enkel een vraag tot afwijking indienen volstaat dus niet om te voldoen aan deze voorwaarde.

Hoofdstuk 5. Wijzigingen van het decreet van 10 maart 2023 over de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk

Artikel 7

Artikel 7 bepaalt dat de territoriale afbakeningen van de sociaal-culturele organisaties met een regionale werking, vermeld in het decreet van 10 maart 2023 over de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk, bestaan uit de referentieregio's vermeld in het Regiodecreet en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

Artikel 8

Artikel 8 schrijft een overgangsbepaling in het decreet van 10 maart 2023 over de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk met betrekking tot de aligenering van de sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking op de referentieregio's.

De gelijkschakeling van de werkingsgebieden van de sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking tot de referentieregio's heeft tot gevolg dat het werkingsgebied van sommige organisaties significant verandert. De organisaties in kwestie staan hierdoor voor bepalende keuzes betreffende hun toekomst. De voornoemde keuzes kunnen onder meer betrekking hebben tot mogelijke fusies met andere regionale organisaties, of een uitbreiding of inperking van het bestaande werkingsgebied.

Om eventuele fusies, of om de overdracht van werkingsgebieden van de ene organisatie naar de andere te faciliteren, voorziet deze overgangsbepaling het volgende: twee sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking kunnen tijdelijk, enkel voor de beleidsperiode 2026-2030, door middel van een overkoepelende rechtspersoon een subsidieaanvraag indienen, en dit onder de volgende specifieke voorwaarden:

- 1) Alle rechtspersonen binnen de structuur leggen een verantwoording af, zoals bepaald in artikel 8 van het decreet van (...) over de subsidiëring over het sociaal-cultureel volwassenenwerk, zijnde de overkoepelende rechtspersoon en de twee onderliggende sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking.
- 2) De overkoepelende rechtspersoon is vrijgesteld van de decretale verplichting om 3 maanden na de start van de subsidiëring minimaal één VTE aan te werven.

Hoofdstuk 6. Slotbepaling

Artikel 9

De slotbepaling regelt de inwerkingtreding van de artikelen 7 en 8. Deze inwerkingtreding is gekoppeld aan die van het decreet van 10 maart 2023 over de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenwerk en gebeurt op 1 april 2024.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS